

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus
Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat De Sacramentis, & Censuris

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. III. De Promissione mere interna nubendi facta, sive homini, sive Deo
per votum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40650

illud ex motivo religionis non obligat, ut communiter etiam Doctores docent; cum non sit verum iuramentum; Quicquid sit, An aliquando obligaret ex iustitia, quia contrahentes ex iustitia tenentur parem obligationem subire; unde si quis vere juraret matrimonium cum æquali contrahere, & alter fecte tantum juraret sine ulla causa excusante, certe ad matrimonium non ex religione, sed ex iustitia teneretur.

ARTICULUS III.

De Promissione mere interna nubendi facta sive homini, sive Deo per Votum.

- I. Promissio matrimonii facta homini, si sit mere interna, non obligat.
- II. In quo differat propositum a promissione mere interna?
- III. Votum nubendi solum per accidens potest esse obligatorium.
- IV. Quandonam obligat votum nubendi ad vitandum periculum incontinentiæ?
- V. Quid si quis voveat causam pietatis ducere Bertam pauperem? Num in tali casu voveantur duo per modum plurium, an per modum unius?
- VI. Votum nubendi sine animo consummandi utrinque emissum, per se loquendo, est irritum.
- VII. Nequit utrinque emitti votum nubendi, precise ad finem recipiendi gratiam propriam Sacramenti matrimonii sine animo consummandi.

I. **P**otest quis promittere alteri actu mere interno matrimonium, in quo casu licet certum sit non contrahi sponsalia, dubium tamen est, an aliqua ex tali promissione consurgat obligatio, ut ea distinguatur a mero proposito? Dubium

etiam hic est, an promissio matrimonii facta non homini, sed Deo, hoc est votum nubendi cum Berta, sit validum, & obligatorium? Videtur enim non esse de meliori bono.

Quaritur itaque primo; An promissio mere interna facta homini ullam obligationem inducat?

Respondeo, neque jure civili, neque naturali ullam obligationem inducere: non jure civili, ut omnes concedunt; quia jus civile exigit acceptationem, ut promissio obliget: Neque jure naturali, ut communius docent cum Perez contra Molin. tom. 2. disp. 260. Ratio est, primo quia promissio consistit in locutione, seu affirmatione, qua quis alteri suam fidem offert, ut constat ex communi usu, & intelligentia; hoc autem non habetur in promissione mere interna; Secundo, quia communior sententia cum Sanch., & Less. docet, promissionem, ut obliget, debere esse acceptatam, idque provenire non solum ex jure civili, ut diximus, sed etiam naturali; Tum quia obligatio inter homines, quæ habetur ex promissione, non nascitur nisi mutuo duorum consensu; Tum etiam, quia adhuc promissio facta Deo non obligat, si ab ipso non acceptetur, ut si fit de rebus indifferentibus, nedum malis; Tum demum a priori, quia cum promissio fiat in favorem promissarii, includit tacitam illam conditionem, si scilicet acceptatur; beneficia enim non conferuntur invitis. Verum quidem est, quod promissiones factæ Civitati, vel ad causas pias non requirant acceptationem, ut obligent; quia hoc jure civili statutum est, ex leg. 3. ff. De pollicitationibus; in favorem enim Civitatis, & causæ piæ decernitur, ut non possit ad libitum revocari talis promissio ante acceptationem; sed decernitur etiam, ut promittens in tali casu non teneatur solvere, antequam petatur a pro-

promissario: Ex quo fit, ut nulla promissio obliget aut ante acceptationem, aut saltem ante petitionem.

II. Dices; si promissio matrimonii mere interna facta homini jure naturali non obligaret, sequeretur, quod non distingueretur a proposito nubendi; sequela non admittitur: ergo nec id, unde sequitur.

Respondeo, nego sequelam; etenim promissio interna habet obligationem radicaliter, & inchoative, seu in actu primo; ita ut si innotescat, & acceptetur, formaliter, & perfecte obliget; secus vero propositum. Ex quo fit, ut talis promissio, nec si juramento firmetur, obliget, ex dictis articulo superiore: Secus vero si fiat votum nubendi, ut mox dicemus; Etenim votum est promissio facta Deo; Juramentum vero est adductio Dei in testem veritatis asserta; in casu autem nostro asseritur, quod fiat matrimonium, ad quod vi promissionis internæ factæ homini obligamur; ergo cum non teneamur ad matrimonium vi talis promissionis, nec tenemur vi juramenti illam non comitantis, sed confirman-
tis.

III. Quaritur secundo; Utrum obliget votum, seu promissio facta Deo nubendi?

Respondeo, & dico primo, per se loquendo non obligare; cum tale votum non sit de meliori bono; Trident. enim sess. 14. Can. 10. definit, meliorem esse statum Virginitatis, & Cœlibatus, quam matrimonii. In hoc autem differt promissio facta Deo a facta homini; quod hæc respiciat bonum, & commodum promissarii; illa vero non solum respiciat, quod est in se bonum, & honestum, ita ut res indifferens non sit materia voti, sed etiam quod non est impeditivum majoris boni; matrimonium autem est impeditivum Virginitatis,

quæ est majus bonum; ergo matrimonium non est materia voti. Dixi tamen, per se loquendo; nam per accidens matrimonium ratione circumstantiarum potest esse majus bonum, & sic votum de illo obligaret: Verbi gratia, si ex matrimonio sequeretur maxima Reipublicæ utilitas, Principum concordia, magna conversio infidelium, &c. Eodem modo, si femina deflorata fuit sub promissione matrimonii, ita ut deflorans teneatur ex præcepto justitiæ eam ducere; Etenim in tali casu votum castitatis non acceptaretur a Deo, & vovens matrimonium supponeretur impeditus a præcepto justitiæ suscipere statum altiore cœlibatus.

IV. Dico secundo; Votum ducendi uxorem ad vitandum periculum incontinentiæ obligat, dummodo ad vitandam incontinentiam tale votum non solum sit utile, sed sit utilius, quam cœlibatus. Ita Perez disp. 3. sect. 3. ex Suar. Ratio est, quia in tali casu *Melius est nubere, quam uri*, ut dicitur 1. ad Corinth. 5., offerturque Deo victoria incontinentiæ perfectior, quam haberi possit per Cœlibatum.

V. Dico tertio; Votum nubendi cum determinata persona factum causa pietatis, verbi gratia, cum paupere, vel cum meretrice, vel cum deflorata ab alio, ut liberetur ab egestate, a peccato, ab infamia, est simpliciter invalidum; nisi fiat conditionate, videlicet, si ducturus sum Uxorem, non aliam ducam. Ita Sanch. lib. 1. disp. 4., Perez, & alii contra Henr., Filliuc., Suar. tom. 2. de Religione lib. 2. cap. 9. Ratio est, quia quamvis illud votum sit pium, at est impeditivum majoris boni, & altioris status perfectionis, qualis est cœlibatus, & status religiosus: Et sane quoties actus bonus est adeo tenuis, ut ejus carentia sit moraliter melior,
tunc

tunc nequit esse materia voti, cum votum debeat esse de bono meliori; actus autem nubendi, etiam causa pietatis, non est bonum melius, quam sit ejus carentia, seu coelibatus, qui magis abstrahit hominem a saecularibus curis, & voluptatibus carnis, ex 1. ad Corinth. 7. Ergo non est materia voti. Nisi tamen, ut diximus, votum fuerit conditionatum, videlicet, si ducturus sum uxorem, voveo non aliam ducturum, quam hanc; tale enim votum procul dubio est validum. Quod si dubitetur, num votum emissum sit conditionatum, an absolutum? dicendum est, fuisse absolutum; ut magis faveamus libertati, quae est in possessione; sic enim nullatenus obligat, cum sit invalidum.

Neque dicas cum Suar. contra Sanch., Votum nubendi cum determinata persona factum causa pietatis, etiam si sit absolutum, obligare, saltem quoad partem materiae, perinde ac si esset conditionatum, ita scilicet ut quamvis vovens non teneatur nubere, teneatur tamen, si velit nubere, non aliam ducere, quam personam illam determinatam.

Nam contra est, quia si votum non fuit conditionatum, sed absolutum, omni ex parte est irritum; & tunc obligaret ad partem materiae, quando vovens duo voveret, & uxorem ducere, & ducere pauperem; in hoc enim casu prior pars non esset materia voti, unde non teneretur nubere; esset tamen materia voti secunda pars; unde ex suppositione, quod vellet nubere, teneretur ducere pauperem. At in casu nostro votum respicit indivisum matrimonium cum tali persona; ergo simpliciter non obligat: Sicuti si quis voveat peregrinationem Lauretanam, aedificare templum, &c., si sit impotens ponere totum, quod vovit, liber est etiam a ponenda parte, quam potest. Et i-

dem dicas, si per modum unius voveat recitare coronam, officium defunctorum, &c.: Secus vero, quando plura per modum plurium voveatur, ut jejunare per totam Quadragesimam, recitare horas Canonicas, &c.; cum enim Ecclesia ad haec obliget per modum rei dividuae, qui ea vovit, censetur imposuisse sibi obligationem similem illi, quam ponit Ecclesia suis praecipis; unde si non potest totam Quadragesimam jejunare, tenetur ad partem, quam potest.

Urgebis cum eodem Suar. ex Regula juris 37. in 6. *Utile non debet per inutile vitari*: Ergo licet tale votum sit inutile, & non obliget quoad ducendam uxorem, est utile tamen, & obligat quoad ducendam illam pauperem in casu, quod vovens velit uxorem ducere.

Respondeo, Regulam illam intelligendam esse, quando potest utile ab inutili separari ex ipsa natura rei, & ex modo promittendi; quando autem quis vovet connubium cum paupere, vel cum meretrice, non est separabile connubium ab ipso opere pio ex modo promittendi; cum promittatur utrumque per modum unius, & non per modum plurium separabilem.

VI. Dico ultimo; Votum nubendi sine animo consummandi per se loquendo est irritum, etiam si utrinque habeatur talis animus. Ita Suar., Sanch., Perez sect. 4. contra Soc. Ratio est, quia quamvis tale votum non irroget alteri injuriam, cum fiat ex utraque parte; neque impediatur castitatem, cum possit vovens ingredi Religionem: impedit tamen statum coelibatus simplicis, qui est melior, quam status matrimonii, quamvis cum animo non consummandi; Ac praeterea constituit hominem in gravi periculo manendi in statu conjugali,

gali, petendo a voto dispensationem; unde difficiliorem redderet viam perfectionis; Atqui non solum opponitur meliori bono id, quod excludit perfectionem, sed etiam quod reddit illam difficiliorem; ergo votum de matrimonio solum quoad vinculum, seu de matrimonio rato non est de meliori bono, atque adeo invalidum.

VII. Dixi tamen, per se loquendo; aliquando enim ratione circumstantiarum est validum; ut si homo teneatur matrimonium contrahere propter bonum commune, & pacem alicujus Regni; vel ad legitimandos filios ex concubina genitos, vel ratione nocu- menti facti, si aliter satisfieri nequeat, nisi nubendo; vel demum si interveniat specialis revelatio divina, qualem intertuisse in Matrimonio Beatæ Virginis cum S. Joseph, communiter Scholastici docent; in his enim casibus votum non est impeditivum status perfectionis, videlicet cœlibatus, sed supponitur, quod homo aliunde sit impeditus, ut non possit in statu cœlibatus vivere.

Dices: Quilibet habet jus ante matrimonii consummationem ingrediendi Religionem, invita parte, necnon manendi in Sæculo, si uterque conjux conveniat de non consummando; quod de S. Henrico, & Gunegunda, ac de aliis legitur: Ergo vovere matrimonium ad finem dumtaxat suscipiendi tale Sacramentum, ejusque gratiam, sine animo consummandi, non videtur illicitum.

Respondeo, concessio antecedente, nego consequentiam; nam si quis post matrimonium voveat non consummare, sed Religionem ingredi, nulli facit injuriam, sed utitur jure suo, & consulit saluti animæ suæ; quod majus bonum est, quam sit damnatum, quod patitur pars relicta: Contra vero, si ante matrimonium voveat, illo Sacramento suscepto,

non consummare; irrogat injuriam alteri parti, quæ si sciret talem animum, procul dubio matrimonium non contraheret, ne se exponeret infamiae, dum a viro statim relinquitur: Neque potest utraque pars ad id convenire, ut gratiam talis Sacramenti suscipiant, quia matrimonii Sacramentum non est institutum ad talem finem, ut solum propter gratiam, quam confert, suscipiatur, sed ad procreationem prolis, & remedium concupiscentiæ; Ergo eo fine principali cessante, non expedit illud suscipere; sed augmentum gratiæ per alia Sacramenta, & pia opera comparandum.

ARTICULUS IV.

De Verbis, & aliis signis, & modis, quibus sponsalia contrahuntur.

- I. *Quanam signa externa spectent ad valorem sponsalium?*
- II. *Quid si dubitetur, an signa externa exprimant consensum in sponsalia, an in matrimonium? Absolutumne, an conditionatum?*
- III. *Quid si Tertius uni ex pluribus sororibus indeterminate matrimonium promittat, & promissio ab omnibus acceptetur?*
- IV. *Quandonam taciturnitas sit sufficiens signum constitutivum sponsalium?*
- V. *Sex modis sponsalia valide contrahuntur.*

I. **C**Um sponsalia more humano contrahi debeant, atque ad eo eorum promissio debeat signo externo manifestari, inquirendum, quibus verbis, aut aliis signis exprimi debeat, ac soleat isthæc promissio?

Quæritur itaque primo; Quanam signa sensibilia requirantur ad valorem sponsalium?

Re-